

AUTHENTICATION
IN ART

AiA news-service

de Volkskrant

Amsterdam Museum schrapt term ‘Gouden Eeuw’

Het zal evenveel kritiek opleveren als enthousiasme: het besluit van het Amsterdam Museum om de term ‘Gouden Eeuw’ voortaan niet langer te gebruiken als synoniem voor de 17de eeuw. Het ingeburgerde begrip dekt volgens het museum niet de ‘historische werkelijkheid’.

Rutger Pontzen 12 september 2019, 20:27

De semipermanente tentoonstelling ‘Hollanders van de Gouden Eeuw’ in de Hermitage in Amsterdam gaat voortaan ‘Groepsportretten van de 17de eeuw’ heten. Beeld ANP

Wat doorgaans geassocieerd wordt met nationale trots, voorspoed, vrede, weelde en onschuld is, volgens het museum, evenzeer een periode van ‘armoede, oorlog, dwangarbeid en mensenhandel’.

[In een opiniestuk](#) stellen vier leden van het Amsterdamse museum, onder wie directeur Judikje Kiers en artistiek directeur Margriet Schavemaker, dat de Nederlandse 17de eeuw te lang vanuit het eenzijdige perspectief van de machthebbers is gezien. Hoe kun je, volgens hen, een eeuw ‘goud’ noemen als velen in die tijd slachtoffer zijn geworden van uitbuiting, moord en slavernij?

De ingrijpende aanpassing past in de brede discussie die in Nederland woedt over het koloniale verleden en de rijkdom die, vaak ten koste van anderen, is verkregen. Een veranderend gebruik van gevoelige terminologie is daarbij symptomatisch. Zo wordt in Rotterdam gedebatteerd over de wijziging van de naam Witte de With, in het

straatbeeld en bij een kunstinstelling, omdat deze verwijst naar de ‘foute’ zeeheld Witte Corneliszoon de With.

Het Rijksmuseum schrapte een paar jaar geleden al ‘kwetsende etnische aanduidingen’ als neger, Hottentot en kaffer uit de titelbordjes van de collectie. Aanleiding was toen volgens Martine Gosselink, hoofd afdeling geschiedenis, een ‘groeiend gevoel van ongemak over termen die vaak nog uit de koloniale tijd komen of vanuit een witte achtergrond zijn bedacht’.

Domino-effect

Het verwijderen van de term Gouden Eeuw kan mogelijk een domino-effect krijgen in de Nederlandse museumwereld, en daarbuiten op felle reacties stuiten. Voorstanders van de term zullen zich verzetten tegen de beslissing van het Amsterdam Museum, omdat de 17de eeuw synoniem staat voor de grote schilders, grote stadsuitbreidingen en het begin van de Nederlandse identiteit. Tegenstanders zullen blij zijn dat eindelijk erkend wordt dat de 17de-eeuwse culturele en financiële rijkdom over de rug van anderen is verkregen, met name in de koloniën.

Als een van de eerste wijzigingen in het Amsterdam Museum gaat de semipermanente tentoonstelling ‘Hollanders van de Gouden Eeuw’, in zijn dependance in de Hermitage, voortaan ‘Groepsportretten van de 17de eeuw’ heten. Of daardoor minder buitenlandse toeristen de opstelling zullen gaan bezoeken, zal moeten blijken. Bijna de helft van het aantal bezoekers van het Amsterdam Museum is te danken aan de opstelling in de dependance aan de Amstel.

Het Amsterdam Museum, gelegen in het centrum van de hoofdstad, herbergt een collectie kunst en artefacten, in bezit van Amsterdam, die de stad kenmerkt. De collectie bestaat uit zo’n 80 duizend objecten, variërend van beelden, prenten, boeken, meubels, textiel, glas, penningen, kunstnijverheid en alledaagse voorwerpen.

LEES OOK HET OPINIESTUK VAN HET AMSTERDAM MUSEUM:

Het Amsterdam Museum wil ruimte bieden aan verhalen uit de 17de eeuw die nog niet verteld worden en wil daarmee [relevant zijn voor meer mensen](#).

OOK MUSEA MOETEN EERLIJKER ZIJN OVER DE VADERLANDSE GESCHIEDENIS

Nederlandse musea tonen nog altijd vooral de glorieuze kanten van het vaderlandse verleden. Volkskrant-redacteur Wieteke van Zeil betoogde in 2016 [dat het wel wat eerlijker kan](#).